

Repozitóriumok előnyei, szerzői felelősség

Az intézményi repozitóriumok teljességre törekvően megőrzik és elérhetővé teszik adott intézmény kutatási eredményeit, tudományos teljesítményét. Azzal, hogy a szerzők cikkeik, tanulmányaik egy példányát elhelyezik az intézményük által fenntartott nyílt hozzáférésű repozitóriumban, bárki számára hozzáférhetővé teszik azokat olyan keresőszolgáltatások révén, mint a Google, Yahoo! stb. E példányok kiegészítik a hagyományos módon történő publikálást. Az önarchiválás nem időidényes – legfeljebb 10 perces feladat!

ELŐNYÖS A KUTATÁS SZÁMÁRA

A nyílt hozzáféréssel publikált dokumentumokhoz bárki szabadon hozzáfér, ha van internet kapcsolata. A megnövekedett olvasottság hatására az eredményeket többen hasznosítják, amely a kutatási folyamat felgyorsulását eredményezi.

ELŐNYÖS A KÖZ SZÁMÁRA

Sok tudományos kutatást közpénzből finanszíroznak, következésképpen ezek eredményeit a lehető legszélesebb körben elérhetővé kell tenni a köz számára. Jelenleg sok közpénzből folytatott kutatást zár el a nyilvánosság elől az előfizetés.

Fontos, hogy a repozitóriumban történő archiválást és közzétételt a kiadóknak engedélyezniük kell! Általában a legtöbb kiadó hozzájárul a nyílt hozzáférésű önarchiválás valamilyen módjához. Ahhoz, hogy egy szerző biztosítsa magának a jogot cikkének repozitóriumban történő párhuzamos elhelyezésére, a kiadóval kötött szerződést ennek értelmében kell megkötnie. Vagyis ne adja át cikke felhasználásának exkluzív jogait, hiszen azzal lemond saját publikációja online hozzáférhetővé tételéről. Célszerű egy olyan kiegészítés csatolása a szerződéshez, amelyben a szerző fenntartja műve nonprofit dokumentumszerveren történő online közzétételének jogát. A szerződés-kiegészítést a kiadói félnek is alá kell írnia ahhoz, hogy jogi értelemben érvényes legyen. A kiadói szerződésekről részletesebben a http://www.open-access.hu/?q=kiadoi_szerzodesek oldalon olvashat. Ha a kiadó nem járul hozzá a végleges változat nyilvános megjelentetéséhez, általában akkor is lehetőség van a postprint elhelyezésre. Ez a cikk utolsó szerzői változata, amely tartalmazza a lektorok, bírálók kéréseit, kiegészítéseit, de még nem a „kiadói”, vagyis a lap designja szerint formázott változat.¹

A jelentősebb nemzetközi és néhány magyar kiadó engedélyezési politikájáról a RoMEO honlapján <http://www.sherpa.ac.uk/romeo/> tájékozódhat.

Következő szám témája: *Open access a Miskolci Egyetemen*

Korábbi számok: <http://www.lib.uni-miskolc.hu/web/tudomanyos-portal/hirlevelek>

Hírlevél lemondása: midra@uni-miskolc.hu

¹ A postprintről, ennek szerepéről, repozitóriumban való elhelyezéséről részletesebben: http://ganymedes.lib.unideb.hu:8080/upload2/docs/Utolso_szerzoi_valtozat_szerepe.pdf